

пропускнуї здатності пожежно-технічного обладнання, що приєднується до кожного гідранта; також обов'язково необхідно проаналізувати нормативні витрати води на пожежогасіння всіх приєднаних об'єктів до цієї мережі; віддаленість ПГ від об'єктів з максимальними нормативними витратами та особливостей мережі на цих ділянках).

Лише виконання всіх умов дозволить визначити саме водовіддачу водопровідної мережі та реалізувати мету проведення випробувань – визначення можливості мережі забезпечити успішне пожежогасіння. Складання акту проведення випробувань не повинно бути кінцевим результатом. Перше: при недостатній водовіддачі мережі формуються заходи з покращення ситуації (збільшення водовіддачі або зниження рівня пожежної небезпеки об'єкта). Друге: визначені з урахуванням викладених умов показники водовіддачі наносяться на планшет вододжерел, з яким пожежні підрозділи виїжджають за викликом. Ці показники повинні обов'язково оновлюватися та у разі, якщо водовіддача для конкретного об'єкту недостатня для успішного гасіння пожежі, про це також повинна бути інформація на планшеті вододжерел (наприклад, цифра наноситься фактична разом з нормативною).

Таким чином, аналіз порядку проведення випробувань на водовіддачу водопровідних мереж показав, що для забезпечення умов успішного гасіння пожежі від водопровідних мереж, необхідно виконання трьох обов'язкових умов проведення їх випробувань – вибір місця, часу, кількості та місця розташування пожежних гідрантів.

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ЧИННИКА СТРАХУ НА ФІЗІОЛОГІЧНИЙ СТАН ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ В ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ

ANALYSIS OF THE INFLUENCE OF THE FEAR FACTOR ON THE PHYSIOLOGICAL STATE OF THE SERVICEMAN IN THE COMBAT ZONE

*Курсанти (II рівня навчання) В. О. Пустовіт, Д. С. Стойчев,
науковий керівник к.т.н., доц. В. О. Табуненко*

Харківській національній університет Повітряних Сил ім. Івана Кожедуба, м. Харків

Анотація. В доповіді проведено аналіз психофізіологічних властивостей та різновидів прояву страху як захисної реакції організму військовослужбовця, яким можна і треба управляти при виробленні професійних практичних навичок.

Ключові слова: страх, фізіологічна функція, небезпечна ситуація.

Annotation. The report analyzes the psychophysiological properties and types of fear as a protective reaction of the serviceman's body, which can and should be managed in the development of professional practical skills.

Keywords: fear, physiological function, dangerous situation.

Вступ. Кожний військовослужбовець має індивідуальну залежить від своїх психофізіологічних властивостей людини. До них належать нервово-емоційна стійкість,

врівноваженість нервових процесів, розумова та фізична працездатність і витривалість. У процесі виховання, навчання, спеціальних тренувань психофізіологічні властивості можуть розвиватися і вдосконалюватися.

Актуальність. Необережний, невпевнений і невідготовлений військовослужбовець може стати потенційною жертвою противника. В зоні бойових дій військовослужбовцю слід уміти розрізняти небезпеки справжні і надумані, приймати швидкі рішення, оцінювати дії інших військовослужбовців, постійно і безперервно контролювати себе, правильно визначати свої можливості і намагатися знайти вихід навіть зі складної ситуації.

Фізіологічний стан. Військовослужбовці вперше потрапляючи в зону бойових під впливом зовнішніх факторів зустрічаються з таким явищем, як страх. Страх це внутрішній фізіологічний стан, що обумовлений загрозою реального або передбачуваного лиха. Страх є природженим емоційним процесом, з генетично заданими фізіологічним компонентом, конкретним суб'єктивним переживанням. Причинами страху вважають реальну або уявну небезпеку. Страх - звичайна захисна фізіологічна функція, без якої ніколи не спрацює інстинкт самозбереження, а це, в свою чергу, може привести до сумних наслідків. Тому, для нормального психічного самопочуття військовослужбовця наявність страху абсолютно необхідно. Страх може бути описаний різними термінами, наприклад, як переляк, жах, манія переслідування, комплекс переслідування.

Умовно всі «страхи» поділяють на біологічні, соціальні групи. До першої групи відносяться страхи, безпосередньо пов'язані із загрозою життю людини, друга представляє боязні і побоювання за зміну свого соціального статусу. Страхи, що виникають в ситуаціях, небезпечних для життя і здоров'я, носять охоронну функцію, і тому корисні. Страхи ж перед медичними маніпуляціями можуть завдати шкоди здоров'ю, оскільки завадять військовослужбовцю вчасно встановити діагноз або провести потрібне лікування.

Як перемогти страх коли існує загроза життю? Це зовсім непросто. Є кілька способів, подолання страху. Наприклад, алкоголь. Не найкращий і не рекомендований спосіб, але він знайшов застосування у Другу світову війну. Солдатам, для того щоб подолати страх перед атакою, давали «наркомовські» 100 грам горілки. Алкоголь притупляв інстинкт самозбереження, і вони безстрашно кидався в атаку, не помічаючи реальної небезпеки.

До активних дій треба бути завжди готовим, що вже само собою є ефективним засобом захисту від небезпеки. Поки військовослужбовець знаходиться у звичній для нього обстановці, його поведінка має стабільний характер. Але як тільки він потрапляє у складну або небезпечну ситуацію, з ним можуть траплятися нерідко неймовірні речі. В екстремальній ситуації у багато разів зростають психологічні навантаження, змінюються реакції поведінки, знижується критичність мислення, порушується координація рухів, погіршується увага і сприйняття оточуючої дійсності, змінюються

емоційні реакції. Перший удар – вирішальний, і він повинен бути запрограмований, а підсвідомість налаштована на перемогу.

Висновки:

1. Страх це нормальна реакція військовослужбовця на зовнішній подразник, яка сигналізує йому про небезпеку.

2. Чинник страху у військовослужбовця слід розглядати не лише як негативне явище, але він має і позитивне значення:

- страх, мобілізує сили для активної діяльності військовослужбовця, що часто буває потрібне в критичних ситуаціях під час виконання службово-бойових завдань;

- страх сприяє кращому сприйняттю небезпечних подій в ході бойових дій, особливо в умовах недостатньої інформації і відсутності часу на аналіз обстановки, що склалася.

3. Страхом військовослужбовця можна і треба управляти при виробленні професійних практичних навичок в ході проведення регулярних тренувань на несподівані зовнішні дії.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Табуненко В.О., Радченко І.О. «Аналіз впливу чинника страху на фізіологічний стан військовослужбовця в період знаходження в зоні бойових дій». – Харків: Вестник ХНАДУ, Випуск 69, 2015. – С.105-110.

РОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ПОСТРАЖДАЛИМ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

THE ROLE OF PSYCHOLOGICAL SUPPORT FOR VICTIMS IN EMERGENCIES

К.т.н., доц. С. В. Ротте, ас. Н. М. Пшенишна, ас. А. В. Волонтир

Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси

Анотація. Розглянуті основні правила допомоги та психологічної підтримки постраждалих від надзвичайних ситуацій.

Ключові слова: вплив надзвичайних ситуацій, екстрена психологічна допомога.

Annotation. The basic rules of help and psychological support for victims of emergencies are considered.

Keywords: the impact of emergencies, emergency psychological care.

Вступ. Надзвичайні ситуації (НС) приносять страждання населенню, адже крім матеріальних збитків та тілесних ушкоджень люди отримують ще й психологічні травми. Наслідки цих впливів ще довгий час будуть впливати на якість життя навіть після відновлення повноцінних умов проживання.